

Toetsingsadvies over de inhoud van het
MER Baggerspecieplan 1993-1998
provincie Noord-Holland

13 november 1992

181-152

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over de inhoud van het MER Baggerspecieplan 1993-
1998 provincie Noord-Holland /

[Commissie voor de milieu-effectrapportage]. - Utrecht :

Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-441-4

Trefw.: milieu-effectrapportage ; Noord-Holland / Baggerspecie ;
Noord-Holland

Aan het College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Noord-Holland
Postbus 123
2000 MD Haarlem

uw kenmerk

uw brief
11 augustus 1992

ons kenmerk
U1640-92/C1/yh/181-148

onderwerp
toetsingsadvies MER
Baggerspecieplan 1993-1998

Utrecht,
13 november 1992

Geacht College,

Met bovengenoemde brief werd de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) Baggerspecieplan 1993-1998.

Overeenkomstig artikel 41z, eerste en tweede lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bied ik U hierbij het advies van de Commissie aan.

Daarnaast wil ik uw aandacht vragen voor het volgende:

In het Baggerspecieplan en het MER worden potentiële locaties aangegeven voor het bergen van baggerspecie. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in diepe putten, grootschalige depots en landlocaties. De putten Averijhaven, in het IJmeer, Noorder IJpolderplas, Amerikahaven, overige Amsterdamse havens en Marinehaven, komen in de 1e planperiode in aanmerking voor de berging van rijks- en Amsterdamse specie klasse 2, 3 en 4, met uitzondering van probleemspecie, uit de herkomstgebieden 10 tot en met 14. Probleemspecie zal in de 1e, 2e en 3e periode worden gestort op of naast regionale stortplaatsen. In de 2e en 3e periode zal overige specie worden gestort in drie grootschalige depots waarvoor de locaties IJmeer, IJsselmeer, Den Helder en regio Velsen in aanmerking komen.

Het Baggerspecieplan geeft aan dat niet alle in het plan en MER genoemde locaties benut dienen te worden voor specieberging. Daarnaast wordt terecht opgemerkt dat op grond van de beschrijving in het MER geen keuze tussen de locaties kan worden gemaakt: *De afweging welke locaties wel en welke locaties niet in gebruik zullen worden genomen, alsmede de exacte plaatsbepaling van de grootschalige depots, zal mede aan de hand van zogenaamde locatie-MER's moeten worden gemaakt* (Ontwerp-Baggerspecieplan 1993-1998, pag. 35).

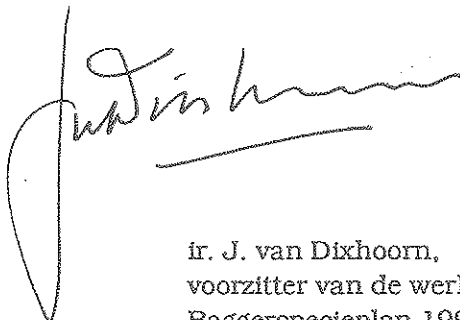
De Commissie spreekt haar waardering uit over het voornemen om de definitieve locatiekeuze te maken met behulp van m.e.r. Zij wil bij deze wijzen op de mogelijkheid om een locatie-m.e.r. te koppelen aan een uitvoerings-m.e.r. Zo'n gefaseerde m.e.r. biedt de mogelijkheid om binnen één procedure zowel een locatie-afweging te maken (fase 1) als varianten te ontwikkelen met betrekking tot de uiteindelijke inrichting van een depot voor de meest belovende locatie-alternatieven (fase 2). Hierdoor kan het opstellen van aparte uitvoerings-MER'en voor de geselecteerde locaties, achterwege blijven.

De Commissie acht het van belang dat in de definitieve locatie-afweging de geschiktheid van de locaties voor de toepassing van de IBC-criteria wordt beschouwd. Dit aspect heeft bij de selectie van de potentiële locaties in de onderhavige MER nog onvoldoende aandacht gekregen.

In de inspraak worden verschillende locaties naar voren gebracht als alternatieve locatie voor de berging van baggerspecie. De Commissie is van mening dat deze locaties niet zonder meer terzijde moeten worden geschoven, maar aandacht verdienen in de verdere locatie-afweging. Dit is onder andere mogelijk door deze locaties in de nog uit te voeren locatie- respectievelijk uitvoerings-MER'en te betrekken.

De Commissie heeft getracht om met haar advies een constructieve bijdrage te leveren. Zij zal gaarne vernemen op welke wijze U gebruik heeft gemaakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

ir. J. van Dixhoorn,
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Baggerspecieplan 1993-1998
Noord-Holland

Toetsingsadvies over de inhoud
van het milieu-effectrapport
Baggerspecieplan 1993-1998
provincie Noord-Holland

Advies op grond van artikel 41z, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne over de inhoud van het milieu-effectrapport Baggerspecieplan 1993-1998 provincie Noord-Holland,

uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

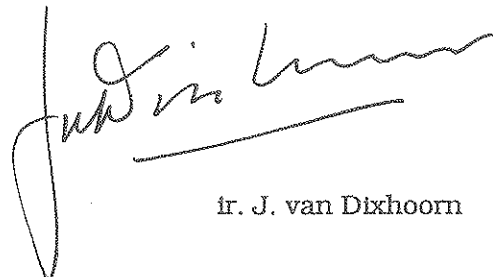
de werkgroep m.e.r. Baggerspecieplan 1993-1998 provincie Noord-Holland

de secretaris

ir. M.P.T.M. de Cleen

de voorzitter

ir. J. van Dixhoorn

Utrecht, 13 november 1992

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
1.1 Procedure	1
1.2 Opzet van het advies	2
2. BESCHOUWING NAAR AANLEIDING VAN HET TOETSINGSADVIES D.D. 13 FEBRUARI 1991	3
3. ALGEMEEN OORDEEL	5
3.1 Vorm en presentatie	5
3.2 Begripsafbakening	6
3.3 Opbouw, definitie en keuze van beleidsalternatieven	6
3.4 Samenhang tussen MER en plan	6
3.5 Eisen voor het nemen van een overwogen besluit	7
4. INHOUDELIJKE BESCHOUWING OP HOOFDLIJNEN	7
4.1 Systematiek en uitgangspunten bij formulering alternatieven	7
4.2 De beleidsalternatieven	9
4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief	10
4.4 Milieugevolgen	11
4.5 Leemten in kennis	11
5. DETAILOPMERKINGEN	12

BIJLAGEN

1. Brief van bevoegd gezag d.d. 14 juli 1992, waarin de Commissie in de gelegenheid gesteld wordt om advies uit te brengen.
- 1A. Brief van bevoegd gezag d.d. 18 augustus 1992, waarin de adviestertermijn van de Commissie verlengd wordt.
2. Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 155 d.d. 13 augustus 1992.
3. Projectgegevens.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

1. INLEIDING

1.1 Procedure

De Provinciale Staten van Noord-Holland hebben het voornemen om een plan vast te stellen voor de verwijdering van baggerspecie. In dit plan (hierna te noemen Baggerspecieplan) worden de hoofdlijnen van het beleid voor 3 perioden, 1993-1998, 1998-2003 en 2003-2008, vastgelegd.

Ten behoeve van het opstellen en vaststellen van dit plan zijn de regels toegepast met betrekking tot milieu-effectrapportage (m.e.r.) Bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure voor de vaststelling van dit plan is het College van Provinciale Staten van Noord-Holland.

De m.e.r.-procedure voor het vaststellen van het Baggerspecieplan is reeds doorlopen. In oktober 1990 is een MER gepubliceerd waarin naast beleidsalternatieven voor de verwijdering van baggerspecie, beleidsalternatieven voor de verwijdering van zuiveringsslib waren beschreven. Ook het toen gepubliceerde ontwerp-beleidsplan bevatte beide elementen. De Commissie heeft in februari 1991 een toetsingsadvies over dit MER uitgebracht. Vanwege het ontbreken van voldoende politiek en maatschappelijk draagvlak, heeft het provinciaal bestuur van Noord-Holland besloten om het beleid inzake de verwijdering van zuiveringsslib en dat inzake de verwijdering van baggerspecie in één plan lost te laten. Het beleidsplan voor de verwijdering van zuiveringsslib is op 8 april 1991 vastgesteld.

Ten behoeve van de vaststelling van het Baggerspecieplan is besloten om het MER uit 1990 te actualiseren, ook al is het opstellen van een Baggerspecieplan in tegenstelling tot de opstelling van een plan voor de verwijdering van zuiveringsslib, niet m.e.r.-plichtig. Bij herziening van het MER is rekening gehouden met de opmerkingen die de Commissie heeft gemaakt in haar toetsingsadvies uit februari 1991. Provinciale Staten van Noord-Holland hebben op 17 augustus 1992 het MER bekend gemaakt te zamen met het ontwerp Baggerspecieplan (zie bijlage 2). Bij brief van 14 juli 1992 is de Commissie voor de m.e.r. verzocht om te adviseren over de inhoud van dit MER.

Het voorliggende advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r., verder te noemen de Commissie. Voor de samenstelling van de werkgroep wordt verwezen naar bijlage 3, waarin tevens een overzicht wordt gegeven van de belangrijkste projectgegevens.

Dit advies betreft:

- toetsing aan de regels voor de inhoud van een MER zoals gesteld in artikel 41j van de Wabm;
- toetsing aan de richtlijnen voor de inhoud van het MER, zoals vastgesteld door bevoegd gezag in augustus 1991;
- signaleren van eventuele onjuistheden in het MER (Wabm, artikel 41w, tweede lid).

Bij de toetsing is de Commissie eveneens ingegaan op de opmerkingen die zij bij de toetsing over de inhoud van het MER voor de verwijdering van zuiveringsslib en baggerspecie, in februari 1991, over het onderdeel baggerspecie had gemaakt.

Bij de opstelling van dit advies heeft de Commissie de ingediende inspraakreacties in beschouwing genomen (zie bijlage 4). Voor zover deze reacties betrekking hebben op de (uitwerking van de) milieuaspecten, zijn zij door de Commissie in dit advies verwerkt. Met behulp van voetnoten wordt naar de betreffende reacties verwezen.

1.2 Opzet van het advies

In het eerste deel van het advies geeft de Commissie een beschouwing over de inhoud van dit MER ten opzichte van het MER uit 1990 (Hoofdstuk 2). Vervolgens geeft de Commissie een algemeen oordeel (hoofdstuk 3) waarbij zij zal ingaan op de volgende aspecten:

- * vorm en presentatie
- * begripsafbakening
- * opbouw, definitie en keuze van alternatieven
- * samenhang tussen MER en plan
- * voldoen aan de eisen voor het nemen van een overwogen besluit.

Daarna zal er inhoudelijk worden ingegaan op de beschouwde bouwstenen, de beschrijving van de bestaande milieusituatie, de mogelijke effecten en de effectvergelijking, evenals op de leemten in kennis en de evaluatie achteraf. De Commissie tracht in dit hoofdstuk aan te geven welke aspecten bij de uitwerking van het beleid aandacht verdienen. Zij zal hierbij met name ingaan op m.e.r. ten behoeve van de locatiekeuze voor grootschalige bergingsdepots. Tevens zal zij trachten om een link te leggen met landelijk beleid (hoofdstuk 4). Tenslotte worden er een aantal detailopmerkingen gemaakt (hoofdstuk 5).

2. BESCHOUWING NAAR AANLEIDING VAN HET TOETSINGS-ADVIES D.D. 13 FEBRUARI 1991

Bij een toetsing van het MER aan de opmerkingen die de Commissie in haar toetsingsadvies heeft gemaakt over het vorige plan en MER kan geconcludeerd worden dat met het voorliggende ontwerp Baggerspecieplan en het MER in belangrijke mate tegemoet gekomen wordt aan de kritiek op het voorgaande plan en MER. Dit geldt zowel voor de punten genoemd in de begeleidende brief bij het toetsingsadvies als, ten dele, de overige genoemde punten. De belangrijkste punten zijn:

Met betrekking tot de begeleidende brief:

1. In het strategische plan wordt nu nadrukkelijker dan voorheen aangegeven dat geanticipeerd wordt op ontwikkelingen ten aanzien van nieuwe be- en verwerkingstechnieken. Zie punt 1 en 3 van de strategische beslissingen en punt 5 en 7 van de organisatorische beslissingen (pag. 45/46 van het plan).
2. Op pag. 35 en 36 van het plan wordt duidelijk aangegeven dat op grond van het MER geen locatiekeuze kan worden gemaakt, en locatie-MER's nog moeten worden gemaakt, mede aan de hand van de uitkomsten van een MER op uitvoeringsniveau.
3. Uit het MER (pag. 17) en de organisatorische beslissingen in het plan (pag. 45/46, punt 1, 2 en 3) blijkt duidelijk de aandacht voor de bouwsteen "saneren bij de bron". De bouwsteen "preventief beleid" is in de MER kwantitatief niet nader uitgewerkt. De vraag is welke de resultaten zullen zijn van een actief preventie-beleid. Uit de prognoses blijkt dat een verbetering van de kwaliteit niet direct zichtbaar is. De Commissie leidt hieruit af dat dit beleid tot zodanig beperkte resultaten leidt, dat het geen aanleiding vormt tot keuze van een andere beleidsvariant c.q. bestemming van de baggerspecie.
4. Het nieuwe ontwerp-Baggerspecieplan 1993-1998 is ook daadwerkelijk opnieuw aan de Commissie voor de m.e.r. voorgelegd.

Met betrekking tot andere opmerkingen in het toetsingsadvies:

1. Het minimaal-stort-alternatief is nu als alternatief niet opgevoerd. In plaats daarvan is een voorkeursalternatief opgevoerd, dat qua intenties vergelijkbaar is. De bouwstenen voor dit alternatief zijn duidelijk beter uitgewerkt dan in het vorige rapport. Overigens leidt deze uitwerking tot een lage inschatting van de mogelijkheden (zie tabel 4.5, pag. 57 van het MER). Met name voor de periode na 1998, zijn gezien de in ontwikkeling zijnde methoden en stimulering van hergebruik de kansen wellicht ruimer. In het vorige advies is dat door de Commissie ook opgemerkt.
2. De mate waarin intensivering van de preventie kan bijdragen aan het minimaal-stort-alternatief was onduidelijk. In de onderhavige MER wordt nog altijd niet duidelijk op welke wijze de hoeveelheid te storten specie kan worden gereduceerd door preventie. Alle alternatieven gaan van eenzelfde aanbod uit.
3. De door de Commissie bekritiseerde keuze in het MER voor het "maximaal storten in water-alternatief" is herzien. Daarmee is ook het gekritiseerde meest milieuvriendelijke alternatief (B3) komen te vervallen.
4. Aan de inschatting van de milieugevolgen van de beleidsalternatieven is nu meer aandacht besteed, al blijft de discussie of de milieugevolgen voldoende zijn, c.q. beter kunnen worden beschreven om een beter gefundeerde keuze te kunnen maken, bestaan. In het toetsingsadvies is erop gewezen dat in de uitvoerings-MER's effecten gekwantificeerd moeten worden, maar zijn tevens kritische kanttekeningen gemaakt bij het niet kwantificeren van de gevolgen voor grondwater- en oppervlaktewater van de beleidsalternatieven. Nu geen locatiekeuze wordt gemaakt is de wens tot kwantificering minder hard. In de landelijke MER worden wel berekeningen gemaakt, maar wordt tevens geconcludeerd dat ten aanzien van de depotvarianten geen voorkeur kan worden uitgesproken. Mede omdat bij een nadere afweging er rekening mee moet worden gehouden dat de milieu-effecten van depotvarianten sterk afhankelijk zijn van lokale (geohydrologische) omstandigheden.

5. Een belangrijk verschil met de vorige MER is dat geen keuze wordt gemaakt ten aanzien van specifieke locaties, doch slechts potentiële locaties worden genoemd binnen een bepaald alternatief. Dit betekent dat de milieugevolgen in algemenere zin kunnen worden beschreven. Het neemt echter niet weg dat een vergelijking van de alternatieven daardoor lastig blijft. Het is onduidelijk of de potentiële locaties de enige locaties zijn die in aanmerking komen. Deze locaties zullen in locatie-m.e.r.'s moeten worden betrokken, eventueel gecombineerd met een m.e.r. op inrichtingsniveau.
6. De toegankelijkheid is aanzienlijk verbeterd, mede doordat nu nog slechts sprake is van één set alternatieven.

3. ALGEMEEN OORDEEL

3.1 Vorm en presentatie

Het MER is goed leesbaar. De opbouw van de alternatieven en varianten is gecompliceerd maar logisch uitgevoerd. Moeilijk te doorgronden is hoe de afweging van de 4 alternatieven zich verhoudt tot de tekst. Het "plan" is eveneens goed leesbaar. Het plan is concreet, echter een aantal malen ontbreekt de onderbouwing van de keuzes. Voorbeelden hiervan zijn de locatiekeuzes en het beleidsstandpunt klasse 2 specie diffuus te verspreiden in oppervlaktewater¹. Bij deze keuzes speelt het milieu een rol. Zo zal het diffuus verspreiden van klasse 2 specie invloed kunnen hebben op de kwaliteit van het oppervlaktewater c.q. de mogelijkheid om de algemene milieukwaliteit als minimale doelstelling te realiseren. Echter de keuzes worden in het MER niet gemotiveerd. Dit wordt als een gemis ervaren. Als gevolg hiervan laat de samenhang tussen MER en plan op onderdelen te wensen over.

Er is met succes getracht om het MER ook voor derden begrijpelijk te maken. De begrippenlijst en lijst met afkortingen werken hier aan mee. De Commissie heeft waardering voor de wijze waarop de verschillende alternatieven worden gepresenteerd. Ook de wijze waarop de typografie wordt gebruikt, maakt het mogelijk hoofdinformatie van achtergrondinformatie te onderscheiden. De samenvatting is helder en geeft de hoofdpunten uit het MER duidelijk aan. De gevolgen voor het milieu zijn in de samenvatting erg beknopt weergegeven. Een logische overgang van tabel 7 naar tabel 8 ontbreekt.

¹ Zie ook reacties 1, 17, 26, 27, 30, 37, 43, 45, 49, 50, 69, 70 en 71, bijlage 4.

3.2 Begripsafbakening

De begripsafbakening is zeer duidelijk. Hierdoor is het goed mogelijk om de toch ingewikkelde methode die is gehanteerd om de alternatieven samen te stellen, te begrijpen.

3.3 Opbouw, definitie en keuze van beleidsalternatieven

De methode volgens welke de beleidsalternatieven zijn geformuleerd is logisch. De definitie van de in beschouwing te nemen bouwstenen is helder en de verschillende bouwstenen worden voldoende uitgewerkt.

De Commissie heeft enigszins moeite met de wijze waarop de uiteindelijke beleidsalternatieven zijn samengesteld. De beschouwde bouwstenen worden namelijk op basis van criteria beoordeeld. Naarmate er meer criteria negatief worden beoordeeld, valt een bouwsteen af. Niet altijd wordt duidelijk aangegeven of een criterium positief of negatief wordt beoordeeld. De Commissie is van mening dat de afwegingscriteria scherper geformuleerd hadden kunnen worden (randvoorwaarden en uitgangspunten).

3.4 Samenhang tussen MER en plan

Het MER heeft aan duidelijkheid gewonnen doordat het zich concentreert op de beleidsalternatieven. Daarmee wordt ook duidelijker dat er op basis van deze MER geen locatiekeuze kan worden gemaakt.

Naar de mening van de Commissie had het MER concreter kunnen zijn. Nu is de benadering dermate abstract, dat besluitvorming zonder m.e.r. voor de locatiekeuze, op grond van de informatie in het onderhavige MER, naar de mening van de Commissie niet weloverwogen kan plaatsvinden. Volgens het plan ligt het inderdaad in de bedoeling om voor bergingsdepots een locatiekeuze-m.e.r. te doorlopen. Echter niet duidelijk wordt of er naast de genoemde locaties ook nog andere locaties voor grootschalige berging in aanmerking komen.

In de inspraak worden een aantal locaties naar voren gebracht die mogelijkerwijs voor bergingsdepot in aanmerking kunnen komen maar niet in het Baggerspecieplan zijn opgenomen. De Commissie acht het van belang om deze locaties in de verdere afweging te betrekken. Zij acht dit mede van belang omdat de in het MER en plan aangewezen locaties zonder onderbouwing aan de hand van milieu-argumenten naar voren zijn gebracht²].

2 Zie reacties 12, 21, 30, 51 en 62, bijlage 4.

Daarnaast heeft de Commissie geconstateerd, dat voor een aantal locaties reeds een uitvoerings-m.e.r. wordt doorlopen, te weten de Averijhaven en de Amerikahaven. Deze locaties zijn zonder locatiekeuze m.e.r. aangewezen. De Commissie wijst op haar advies d.d. 18 maart 1992, voor de m.e.r. Averijhaven waar zij ingaat op het belang van de beschouwing van een alternatief waarbij de Averijhaven wordt uitgebreid met de naastgelegen Werkhaven en extra wordt opgehoogd, zodat mogelijkerwijs de noodzaak voor realisering van een depot ter hoogte van de Noordpier kan vervallen³].

3.5 Eisen voor het nemen van een overwogen besluit

In het MER worden beleidsalternatieven voorgesteld die op grond van de beschreven milieu-effecten niet leiden tot een locatiekeuze. In het plan wordt geconstateerd dat een locatiekeuze op basis van het MER niet is te maken.

Ten aanzien van de beslissing over het oprichten van grootschalige bergingsdepots (ook voor tussendepots en diepe putten) wordt opgemerkt dat een m.e.r. voor de locatiekeuze zal moeten worden gedaan, al dan niet in combinatie met een uitvoerings-m.e.r.⁴]. Bij de locatiekeuze dienen te zijner tijd ook de resultaten van de landelijke m.e.r. baggerspecie en bijbehorend beleidsstandpunt te worden betrokken.

Met in acht neming van de voorgaande opmerkingen kan een gewogen besluit, het vaststellen van het Baggerspecieplan waarbij de milieu-informatie voldoende kan worden betrokken, op basis van de onderhavige MER worden genomen.

4. INHOUDELIJKE BESCHOUWING OP HOOFDLIJNEN

4.1 Systematiek en uitgangspunten bij formulering alternatieven

De gekozen systematiek is voor een beleids-MER adequaat: veel aandacht voor het ontwikkelen van alternatieven op basis van een uitgebreide analyse van bouwstenen. De milieugevolgen zijn in kwalitatief opzicht behoorlijk geanalyseerd.

Het uitgangspunt best-technical-means is juist.

Voor de be- en verwerking is er sprake van vele nog in ontwikkeling zijnde technieken. Zoals uit het plan ook blijkt worden er strategische en organisatorische beslissingen genomen die een zekere garantie moeten kunnen gaan bieden voor de toepassing er van.

3 Zie wat hierover wordt opgemerkt in reacties 4, 18, 36, 48 en 53, bijlage 4.

4 Zie reactie 22, bijlage 4.

Wel kan opgemerkt worden dat bij de keuze van deze technieken ook het kostenaspect een begrenzing vormt voor toepassing van deze technieken (zie pagina 17 van de samenvatting). De gestelde grenzen zijn ruim en vergelijkbaar met die welke in de bodemsanering worden toegepast⁵].

Voor de berging wordt in het rapport verwezen naar de IBC-criteria. Hierbij kan aangetekend worden dat nog onduidelijk is of en tegen welke kosten depots onder water kunnen worden aangelegd, die aan de criteria voldoen. Ook de discussie over de criteria zelf is nog niet afgerond.

Van 2e fase alternatieven is nu geen sprake van. Het feit dat de milieugevolgen van de drie planperioden bij elkaar worden genomen is een niet geheel logische stap, omdat de milieugevolgen duidelijk verschillen, mede in verband met de mogelijke effecten ten aanzien van het preventief beleid. Een onderscheid tussen de alternatieven voor de periode 1993-1998 en de periode 1998-2008 zou eveneens helderder zijn, mede omdat het plan zich beperkt tot de eerste periode. Overigens moet het als positief worden aangemerkt dat in dit vrijwillige MER zo uitvoerig is stilgestaan bij het aanbod en de oplossingsrichtingen voor de gehele periode.

Naar de mening van de Commissie, zouden het MER en het plan aan daadkracht hebben gewonnen, indien het MER concreter zou zijn uitgewerkt. Hierbij hadden de volgende uitgangspunten gehanteerd kunnen worden:

1. Verspreiding van zoute (zoete) baggerspecie in zee beperkt zich tot klasse I-baggerspecie cf. de meest recente voorstellen van de zijde van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (zie pag. 33 van het MER). Ten aanzien van dit uitgangspunt stelt het College van Gedeputeerde Staten een genuanceerder beleid voor. Echter de milieu-onderbouwing ontbreekt in het MER en het plan.
2. Specieberging vindt te allen tijde plaats onder IBC-criteria, dat wil zeggen dat verspreiding van verontreinigingen, waarbij sprake is van overschrijding van de referentiewaarden, wordt voorkomen.
3. Nuttige toepassing, hergebruik en reiniging krijgen de hoogste prioriteit, mits de kosten (bijvoorbeeld de plafonds die gelden voor verontreinigde grond) en het milieurendement gunstig zijn. Dit uitgangspunt komt in het plan wel terug.

5 Zie wat hierover wordt opgemerkt in reacties 3, 36 en 41, bijlage 4.

Het in het MER gehanteerde uitgangspunt van de "worst-case"-benadering komt de Commissie te negatief voor. Indien met name uitgangspunt 2 (berging onder IBC-criteria) wordt gehanteerd zal de beoordeling van de milieu-effecten anders uitvallen; immers de effecten op grondwater/bodem zijn dan voor alle alternatieven gelijk. Een toe te voegen criterium is of een in het MER betrokken alternatief redelijkerwijs volgens de IBC-criteria kán worden aangelegd. Daarbij is het van belang aan te geven welke technische (en financiële) inspanning is vereist in het geval van herstel bij calamiteiten, zoals bijvoorbeeld gescheurde folie ⁶].

Uit de inspraakreacties kan worden opgemaakt dat het aanbod baggerspecie niet geheel in kaart is gebracht. Bij de locatie- en uitvoerings-MER'en die nog volgen verdient dit aspect aandacht ⁷].

In het MER wordt geen aparte aandacht besteed aan de wijze waarop wordt omgegaan met Wca-baggerspecie ⁸]. Naar de mening van de Commissie wordt onvoldoende gemotiveerd waarom hieraan is voorbijgegaan.

In het plan wordt aangegeven dat tijdelijke opslag van baggerspecie in tussendepots zal moeten plaatsvinden. De Commissie mist hiervoor een onderbouwing met milieu-argumenten. Tevens had duidelijk gemaakt kunnen worden om welke locaties het gaat.

4.2 De beleidsalternatieven

De meeste beleidsalternatieven zijn goed gekozen. Onduidelijk is op grond waarvan het "voorkeursalternatief" tot stand gekomen is en waarom dit alternatief op voorhand het voorkeursalternatief is. Het is blijkbaar niet te beschouwen als "minimum stort-alternatief" of "maximaal verwerkings- of hergebruik-alternatief", alhoewel de toelichtende intenties wel in die richting gaan.

Uit tabel 4.5 blijkt echter dat het een bepaalde mix is van bergen in water en op land, terwijl slechts een beperkte hoeveelheid be-/verwerkt wordt. In het MER wordt ook niet hard gemaakt hoe de geschatte be- of verwerkingspercentages tot stand zijn gekomen. Het lijkt erop dat het voorkeursalternatief van een relatief pessimistisch be-/verwerkingsscenario uitgaat.

6 Zie ook reactie 49, bijlage 4.

7 Zie reacties 17, 20, 22, 42, 53 en 62, bijlage 4.

8 Zie reactie 58, bijlage 4.

Naar de mening van de Commissie ontbreekt er geen alternatief dat beleidsmatig tot een duidelijk andere koers zou kunnen leiden. Wel is op te merken dat de alternatieven tamelijk gecompliceerd van karakter zijn, waardoor nog een groot aantal varianten op deze alternatieven mogelijk zijn. Dit wordt nog versterkt door het feit dat de locatiekeuze binnen de alternatieven nog open staat.

Wel blijft de vraag bestaan of alleen de genoemde potentiële locaties voor berging in aanmerking kunnen komen, of dat nog andere locaties te vinden zijn (zie ook 3.4).

De alternatieven maximale stort in water (MAW) en maximale stort op land (MAL) verschillen duidelijk van elkaar en van het nulalternatief. Het voorkeursalternatief-alternatief verschilt wel qua intenties van de alternatieven MAW en MAL, maar als gekeken worden naar de uitwerking is het voorkeursalternatief een mix van het MAW-en MAL-alternatief.

Onduidelijk is waarom bij het voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijke alternatief in de totaaltelling (tabel 5 van de samenvatting) p.m. posten staan, terwijl de gegeven totale hoeveelheid niet afwijkt van het MAW- en MAL-alternatief.

4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijk alternatief is nagenoeg identiek aan het voorkeursalternatief. De opmerkingen die over het voorkeursalternatief zijn gemaakt gelden ook voor het meest milieuvriendelijke alternatief. Het enige verschil tussen deze alternatieven lijkt te liggen in het al dan niet in vakken bergen. De suggestie dat daarmee het meest milieuvriendelijke alternatief is gepresenteerd is matig onderbouwd. De keuze voor bergen als deel van meest milieuvriendelijke alternatief lijkt bij gebrek aan andere mogelijkheden terecht, zeker voor de eerste planperiode. Echter, voor de 2e en 3e periode is het meest milieuvriendelijke alternatief wellicht te pessimistisch ten aanzien van verwerking en hergebruik. Een eindoordeel is hier nog niet te geven, gezien de ontwikkelingen in de techniek en in de toekomstige waardering van ongelijke milieu-aspecten als grondwaterverontreiniging, energieverbruik en aantasting van het landschap.

4.4 Milieugevolgen

De milieugevolgen zijn alleen kwalitatief beschreven, hetgeen voor een beleids-m.e.r. in beginsel acceptabel kan zijn. Met name bij de presentatie van de milieu-effecten per alternatief (tabel 6.4. en de daaruit afgeleide tabel 7.1) komt de behoefte naar een meer kwantitatieve onderbouwing naar voren. Het gaat hierbij met name om meer kwantitatieve criteria voor de scores per milieu-aspect.

Door het abstractieniveau heeft de effectbeschrijving weinig inhoud. De methode met minnen is, zoals de opstellers zelf op pag. 139 ook al aangeven, subjectief.

Opvallend is dat in het MER nadrukkelijk wordt vermeld dat alleen een onderlinge vergelijking tussen de effecten per milieu-aspect mogelijk is. Een opmerking die overigens ook in de samenvatting (pag. 21) wordt gemaakt. Naar de mening van de Commissie hadden §. 6.3 en hoofdstuk 7 dan ook beter per milieu-aspect ingedeeld kunnen worden.

Bij tabel 6.4 kunnen dan ook gemakkelijk vraagtekens gezet worden bij de diverse scores. Overigens is tabel 6.4 in horizontale zin soms moeilijk te lezen: welke score hoort bij welke bouwsteen en/of klasse/type bagger.

4.5 Leemten in kennis

De drie genoemde hoofdpunten in leemten in kennis zijn zo algemeen geformuleerd dat ze nagenoeg de gehele problematiek van het MER omvatten. Voor de vervolgpcedures is het van belang om deze leemten nader uit te werken en weg te nemen. Dit is onder andere mogelijk bij de nog op te stellen locatie- respectievelijk uitvoerings-MER'en.

Op het punt van het beleid en de besluitvorming is op één punt nu additionele informatie beschikbaar, namelijk het landelijk MER en het ontwerp-standpunt over het baggerspeciebeleid.

Over de leemten in kennis in relatie tot de besluitvorming de volgende drie opmerkingen:

1. mogelijk leveren de reacties op de landelijke MER (onder andere TCB-advies) informatie op, die kan leiden tot een andere inschatting van de milieugevolgen;
2. uit de vele genoemde locatiespecifieke kennisleemten kan worden afgeleid dat een locatiekeuze op basis van dit MER inderdaad niet mogelijk is;
3. een nadere check is nodig om te zien of de belangrijkste door de provincie op te lossen kennisleemten ook in het Baggerspecieplan zijn opgenomen.

5. DETAILOPMERKINGEN

Bijlage A figuur 1 op pagina 9 ontbreekt.

Bijlage B pagina 7: de conclusie uit de landelijke MER (reinigen gezien de stand der techniek de komende jaren geen meer milieuvriendelijke optie dan het in depot brengen mogelijk maakt) wordt overgenomen.

Bijlage C: zou onderbouwing van hoofdrapport moeten zijn. Op pagina 1 wordt opgemerkt dat veel nog gepubliceerd moet worden. De referenties in bijlage C zijn echter onvoldoende (bv. p 11), terwijl in hoofdrapport voornamelijk beleidsstukken als referentie worden opgegeven. Milieuconsequenties (literatuur) ontbreken.

Bij de klasse-indeling voor de baggerspeciekwaliteit (pag. 27/53 uit het MER) wordt uitgegaan van de algemene milieukwaliteit. Deze indeling wijkt af van de indeling zoals gehanteerd door het Rijk. In het MER ontbreekt hiervoor een motivering⁹.

In het plan wordt probleemspecie (As, Cr) gedefinieerd. In het MER ontbreekt deze definitie; de definitie wordt dan ook niet gemotiveerd.

Het samenvoegen van het criterium ecologie en volksgezondheid lijkt overbodig; ecologie alleen lijkt voldoende.

⁹ Zie ook inspraakreacties 62 en 63, bijlage 4.

BIJLAGE 1

Brief van Bevoegd Gezag d.d. 14 juli 1992, waarin de Commissie
in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Datum 14 juli 1992 nr. 92-513162

Onderwerp Tervisielegging ontwerp-baggerspecieplan 1993-1998 en
het daarop betrekking hebbende MER.

Commissie voor de Milieu-effectrapportage

Gedeputeerde
Staten

Provinciebus
Orref 3
2012 HR Haarlem

Postadres
Postbus 123
2000 MD Haarlem

Telefoon 023-14 31 43
Telefax 023-31 44 82
Telex 41736 PBNH

Behandelende dienst Milieu en Water

Telefoon 073 -143768

Afdeling 3B1

Behandeld door mw. A. van Velsen

Uw kenmerk -

Bijlage(n) 3 (in tienvoud) + 1

Geachte heer/mevrouw,

VERZONDEN 11 AUG. 1992

Hierbij zenden wij u - in tienvoud - het ontwerp-baggerspecieplan 1993-1998 voor Noord-Holland en het op dit plan betrekking hebbende milieu-effectrapport (MER). Genoemd plan-ontwerp en het MER liggen in de periode van 17 augustus tot 19 oktober a.s. ter visie. Voor nadere informatie hieromtrent verwijzen wij u naar de bijgaande bekendmaking.

Ingevolge artikel 41z, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne verzoeken wij u ons vóór 19 oktober van advies te dienen over de inhoud van het MER. De in het kader van de onderhavige procedure aan provinciale staten te zenden reacties, alsmede verslagen van de te houden openbare zittingen zullen wij u zo spoedig mogelijk doen toekomen.

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen:	12 AUG. 1992
nummer:	2422-92
rooswa:	181-112 4/m.117
afgeleverd naar:	o/Sc / Pros / B: b

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

[Handwritten signature]
griffier. voorzitter.

De provincie heeft
vijf diensten

Centrale
Bestuursdienst

Milieu en Water

Ruimte en Groen

Wegen, Verkeer
en Vervoer

Welzijn, Economie
en Bestuur

08 246

Bereikbaarheid per
openbaar vervoer

Vaart station Haarlem
buslijnen 1, 2, 3, 11,
72, 92 en 93 van de NZH
en de lijnen 140, 174,
176 en 191 van Centraal
Nederland

BIJLAGE 1A

Brief van bevoegd gezag d.d. 18 augustus 1992,
waarin de adviestermijn van de Commissie verlengd wordt

Datum 18 augustus 1992 nr. 92-513726

Onderwerp Tervisielegging ontwerp-baggerspecieplan 1993-1998
en het daarop betrekking hebbende MER.
Rectificatie briefnr. 92-513162, 11 augustus 1992.

De commissie voor de milieu-
effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Behandelende dienst: Milieu en Water

Behandeld door mw. I.N. Wildeboer

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen:	26 AUG. 1992
nummer:	1846-92
doel:	101-120
omschrijving:	CI
Telefoon 023 -143776	Afdeling 1A

PROVINCIE

Gedeputeerde
Staten

Provinciehuis
Dreef 3
2012 HR Haarlem

Postadres
Postbus 123
2000 MD Haarlem

Telefoon 023-14 31 43
Telefax 023-31 44 82
Telex 41736 PBNH

VERZONDEN 24 AUG. 1992

Geachte heer/mevrouw,

Per brief van 11 augustus jl. stuurden wij u het ontwerp-baggerspecieplan voor Noord-Holland en het daarop betrekking hebbende MER.

Wij hebben u abusievelijk verzocht ons vóór 19 oktober van advies te dienen over de inhoud van het MER. De juiste datum hiervoor moet uiteraard zijn 19 november 1992. Dit ingevolge artikel 41z, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

griffier.

voorzitter.

De provincie heeft
vijf diensten:

Centrale
Bestuursdienst

Milieu en Water

Ruimte en Groen

Wegen, Verkeer
en Vervoer

Welzijn, Economie
en Bestuur

CB 740

Bereikbaarheid per
openbaar vervoer

Vanaf station Haarlem
buslijnen 1, 2, 3, 71,
72, 92 en 93 van de NZ-
en de lijnen 140, 174,
176 en 191 van Centraal
Nederland

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in de Staatscourant
nr. 155 d.d. 13 augustus 1992

ONTWERP-BAGGERSPECIEPLAN 1993-1998

In het provinciale plan voor verwijdering van baggerspecie geeft het provinciaal bestuur aan hoe de komende jaren moet worden omgegaan met schone en vervuilde baggerspecie. Het plan heeft in eerste instantie betrekking op de planperiodes 1993 tot 1998 maar gaat ook in op de daarop volgende tweede en derde planperiode die lopen van 1998 tot 2003 en van 2003 tot 2008.

Ten behoeve van dit plan is een Milieu-effectrapport (MER) opgesteld. Daarin staat wat de gevolgen zijn voor het milieu bij reiniging en storten van baggerspecie.

Het probleem is dat een groot deel van die specie rotslag is vervuuld dat het niet meer te gebruiken of te verspreiden valt. Het ontwerp-baggerspecieplan geeft aan waar de baggerspecie moet worden gestort. Bovendien gaat het in op het voor komen van vervuilde baggerspecie en op het vergroten van mogelijkheden voor reiniging.

Inspraak

Van 17 augustus tot 19 oktober 1992 liggen het ontwerp-baggerspecieplan, het MER en een samenvatting van het MER ter visie in alle gemeentehuizen en bibliotheken in Noord-Holland. U kunt het plan tijdens kantooruren ook inzien bij de Dienst Milieu en Water van de provincie, aan het Houtplein 33 in Haarlem. Tijdens deze inspraakperiode kan iedereen die dat wil schriftelijke reacties (bezwaren) op het plan en het MER sturen naar:
Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
Postbus 123
2000 MD Haarlem

Op 8 september is er in de Statenzaal van het provinciehuis, Dreef 3 in Haarlem een hoorzitting, die om 19.30 begint. Dan kunnen mondeling de bezwaren tegen en de reactie op het ontwerp-plan en het MER naar voren worden gebracht. Op 8 februari 1993 zullen Provinciale Staten een besluit nemen over de vaststelling van het plan, waarbij rekening wordt gehouden met alle gehoorde of binnengekomen commentaren.

Wilt u meer weten over de inhoud van het ontwerp-plan of over het MER, het dan de heer V. Schaap, tel. 023-143744, informatie over de procedure is verkrijgbaar bij mevrouw A. van Velsen, tel. 023-143768.

Plan en samenvatting

Exemplaren van het ontwerp-baggerspecieplan, het MER en/of de samenvatting daarvan zijn tegen kostprijs verkrijgbaar bij de Centrale bestuursdienst, magazijn, tel. 023-144226/144426. Een informatieblad over het plan, met een korte samenvatting ervan, is gratis aan te vragen bij Bureau Voorlichting, tel. 023-144452.

Ondersteuning

Wilt u reageren op het ontwerp-baggerspecieplan dan kunt u terecht bij het Participatie Instituut (voortheen Ondersteuningsinstituut) Noord-Holland. Dat is een van de overheid onafhankelijke en zelfstandige instellingen die kosteloos kan worden ingeschakeld voor bijvoorbeeld het opstellen van brieven, argumenten of leiden van gesprekken. Bel of schrijf hiervoor naar Participatie Instituut Noord-Holland, Kleine Houtweg 32, 2012 CD Haarlem, Tel. 023-319130. U kunt vragen naar de heer K. Zwafman.

Haarlem, 13 augustus 1992.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van Noord-Holland

Besluit: vaststelling van het eerste plan voor de verwijdering van zuiveringsslib (alsmede rioolslib, kolkenafval en slib dat vrijkomt bij de zuivering van drinkwater) en baggerspecie

Activiteit: Doel van het plan is een integrale beleidsvisie te geven over de verwijdering van bovengenoemde soorten slib en van baggerspecie. Dit eerste plan is van kracht van 1990 tot 1995.

Stand van zaken: De m.e.r.-procedure is van start gegaan op 19 mei 1988. De Commissie bracht op 15 juli 1988 haar advies voor de richtlijnen uit. De richtlijnen werden in september 1988 vastgesteld. Als bouwstenen voor de te ontwikkelen beleidsalternatieven voor de verwerking van zuiveringsslib c.a. in de provincie komen in aanmerking de volgende methoden: beperking van de hoeveelheid en verbetering van de kwaliteit van het slib, stabiliseren en ontwateren, nuttig gebruik in de landbouw en verwerking tot zwarte grond en compost, verbranden en gecontroleerd storten. Voor baggerspecie wordt gedacht aan mogelijkheden als het verbeteren van de kwaliteit, ontwateren en drogen, reiniging en/of scheiding, nuttig gebruik als ophoog- en aanvulgrond, storten in oppervlaktewateren, tijdelijke opslag en storten op land.

Om te komen tot een beperkt aantal beleidsalternatieven voor verdere uitwerking in het MER heeft de provincie in 1989 een milieu-analyse en vergelijking laten opstellen van de verschillende mogelijke bouwstenen. Op grond daarvan is een interne provinciale nota, de 'Nota beleidsvarianten' opgesteld, waarin wordt gekozen welke verwijderingsmethoden voor verdere uitwerking in aanmerking komen:

- zuiveringsslib en roostergoed: verbranding en storten van het residu en/of composteren, thermisch drogen;
- rioolslib, kolkenafval en zandvangmateriaal: ontwatering met deeltjes-scheiding en verwerking van de fijne fractie met het zuiveringsslib en van de grove fractie met zoveel mogelijk nuttig gebruik en storten van het restant;
- drinkwaterslib: storten;
- baggerspecie: storten in water met accent op berging in depots onder water en aanlandingen.

Het MER werd op 31 oktober 1990 bekendgemaakt. De inspraak liep van 1 november 1990 tot en met 2 januari 1991 en hoorzittingen werden gehouden op 13 en 14 december. De Commissie heeft op 13 februari 1991 haar toetsingsadvies uitgebracht. Eind januari 1991 is het ontwerp-slibplan, dat oorspronkelijk bestond uit de onderdelen zuiveringsslib c.a. en baggerspecie, gesplitst. De procedure betreffende het onderwerp baggerspecie is vervolgens opgeschort, in afwachting van verdere ontwikkelingen op het politieke vlak.

Provinciale Staten hebben het ontwerp-slibplan vastgesteld op 8 april 1991, voor zover betrekking hebbend op de verwijdering van zuiveringsslib c.a.

Bij brief van 14 juli 1992 is de Commissie verzocht te adviseren over de inhoud van het MER Baggerspecieplan 1993-1998. Dit MER is op 17 augustus 1992 bekendgemaakt en van 17 augustus 1992 tot 19 oktober 1992 ter inzage gelegd. Op 9 september 1992 heeft een hoorzitting plaatsgehad. In dit MER is ingegaan op de opmerkingen die de Commissie had gemaakt over het onderdeel Baggerspecie in haar toetsingsadvies over de inhoud van het MER Slibplan. Het concept-toetsingsadvies van de Commissie is op 9 november 1992 besproken met bevoegd gezag en initiatiefnemer. Op 13 november 1992 is het toetsingsadvies van de Commissie uitgebracht.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. J. van Dixhoorn (voorzitter in toetsingsfase Slibplan en Baggerspecieplan)

ir. L.E. Duvoort-van Engers

prof.dr.ir. F.A.M. de Haan (m.e.r. slibplan)

ir. A. Kiestra

dr.ir. J. Leentvaar

drs. J.P.J. Nijssen

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter tijdens het vooroverleg Slibplan)

drs. T.E. Puister (tijdens het vooroverleg Slibplan)

ir. P.B.M. Stortelder (adviseur in de toetsingsfase Slibplan en Baggerspecieplan)

Secretaris van de werkgroep: drs. J.J. Scholten (tijdens het vooroverleg Slibplan), drs. R.A.A. Verheem (toetsing slibplan), ir. M.P.T.M. de Cleen (toetsing Baggerspecieplan 1993-2008).

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	920925	Gemeente Akersloot	Akersloot	921027
2.	920930	G.A. den Blaauwen T.J. Bakker-van der Straaten	Uitgeest	921027
3.	920825	Landbouwschap gewestelijk raad voor Noord-Holland	Haarlem	921027
4.	920910	Maatschappelijke begeleidings- commissie MER Averijhaven	Haarlem	921027
5.	920923	Stichting de Medemblikker Meelmolen	Medemblik	921027
6.	920918	Gemeente Medemblik	Medemblik	921027
7.	921006	Gemeente Naarden	Naarden	921027
8.	920915	Onderwatersport Vereniging Hilversum	Hilversum	921027
9.	920916	Stichting tot behoud van natuur- lijke en cultuurhistorische waarden in de Alkmaardermeer- omgeving	Akersloot	921027
10.	921008	NV PWN Waterleidingbedrijf Noord- Holland	Bloemendaal	921027
11.	920928	J. van Renswouw	Akersloot	921027
12.	920924	P. de Wolf	Den Helder	921027
13.	921004	Vereniging leefmilieu het Gooi, de Vechtstreek en omstreken	Hilversum	921027

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
14.	921012	Gemeente Wieringermeer	Wieringerwerf	921027
15.	921010	Fam. L. Otte-Groen	Beverwijk	921027
16.	921014 921017	Vereniging van Ingelanden	Lijnden	921027
17.	921012	Stichting Spiegel Schoon en 104 identieke inspraakreacties	Nederhorst- den Berg	921027
18.	921009	G.L. Rotman	Wijk aan Zee	921027
19.	921013	N. van der Kroef	Santpoort-N.	921027
20.	921006	Gemeente Zaanstad	Zaanstad	921027
21.	921016	Stichting Duinbehoud	Leiden	921027
22.	921015	Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Noord-Holland	Haarlem	921027
23.	921016	Ir. L.J.W. van Loon	Huizen	921027
24.	921013	VVV Noord-Holland	Haarlem	921027
25.	921014	VVV Wijk aan Zee / Beverwijk	Wijk aan Zee / Beverwijk	921027
26.	921015	Fam. K.G. Smit-Hartlieb	Nederhorst den Berg	921027
27.	921015	Advocatenkantoor Schenkelveld & Sluis, namens Gebr. Dil Import- Export B.V.	Alkmaar	921027
28.	921014	Vereniging Milieuwerkgroep Beverwijk (MWB)	Beverwijk	921027
29.	921012	J. Gemser	Beverwijk	921027

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
30.	921014	POS Provinciaal Overleg Sport- vissery Noord-Holland	Abbekerk	921027
31.	921014	V.O.R.A.O. Verenigde Ondernemers van recreatiebedrijven Alkmaarder- meer en Omstreken	Uitgeest	921027
32.	921015	Gemeente Texel	Den Burg	921027
33.	921015	Vereniging tot behoud van het IJsselmeer	Edam	921027
34.	921015	Gemeente Muiden	Muiden	921027
35.	921015	Gemeente Noorder-Koggenland	Midwoud	921027
36.	921015	Directoraat-Generaal Rijkswater- staat, directie Noord-Holland	Haarlem	921027
37.	921016	Gemeente Haarlemmermeer	Hoofddorp	921027
38.	921011	P.A. Hoegarden	Beverwijk	921027
39.	921019	een ongeruste moeder	--	921027
40.	921016	Bewonersvereniging Zijkanaal H	Amsterdam	921027
41.	921016	Vereniging van Noordhollandse Waterschappen	Anna Paulowna	921027
42.	921015	Landinrichtingscommissie	Purmerend	921027
43.	921020	Gewest IJmond	IJmuiden	921027

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
44.	921019	Gemeente Wieringen	Hippolytushoef	921027
45.	921017	Groen Links, Medemblik Aktiegroep "Kapstok", Medemblik	Medemblik	921027
46.	921019	Hoogheemraadschap van Rijnland	Leiden	921027
47.	921016	Samenwerkende Kamers van Koop- handel en Fabrieken in Noord- Holland	Amsterdam	921027
48.	921015	Groen Links Velsen	IJmuiden	921027
49.	921016	Milieufederatie Noord-Holland	Zaandam	921027
50.	921002 921016	Gewest Gooi en Vechtstreek	Huizen	921027
51.	921015	Het Helders Natuur- en Milieu contact	Den Helder	921027
52.	921016	Ministerie van Defensie, directie Noord-Holland	Amsterdam	921027
53.	921016	Actiecomité "Laat de kust met rust"	Wijk aan Zee	921027
54.	921016	Th.M. van Eerden-Oudendijk	Uitgeest	921027
55.	921020	Instituut Eggermont e.a.	Beverwijk	921027
56.	9210--	J.W. Bults	Scheveningen	921027
57.	921017	Drs. M.H. van Someren	Beverwijk	921027
58.	921020	Gemeente Hilversum	Hilversum	921027
59.	921016	H. Hennephof	Heemskerk	921027
60.	921020	Gemeente Nederhorst den Berg	Nederhorst den Berg	921027

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
61.	921016	Gemeente Egmond	Egmond aan Zee	921027
62.	921014	Gemeente Amsterdam	Amsterdam	921027
63.	921020	Koninklijke Nederlandse Toeristen- bond	Den Haag	921027
64.	921018	R.E. de Jong	Wijk aan Zee	921027
65.	921016	Dagelijks bestuur stadsdeel Amsterdam Noord	Amsterdam	921027
66.	921014	Milieugroep Velsen Noord	Velsen-Noord	921027
67.	921019	Dagelijks bestuur Samenwerkingsorgaan Westfriesland	Hoorn	921027
68.	920323	Nederland Gifvrij	Utrecht	921027
69.	921017	E.W. van der Meulen	Nederhorst den Berg	921027
70.	921016	D.H.C. Spruyt	Nederhorst den Berg	921027
71.	921017	H. Nietsch	Nederhorst den Berg	921027
72.	921018	A.A. Stalenhoef	Nederhorst den Berg	921027
73.	921011	H.P.J. Piepers	Heemskerk	921027